

Zoals de mensen het graag zien

Energiebewust, milieubewust, ruimte voor natuurlijk gedrag en geen antibiotica. Op het nieuwe vermeerderingsbedrijf van familie Engelen is het allemaal te vinden. **Volgens de wensen van de samenleving.**

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is het doel van de broers Twan en Jeroen Engelen. „Als je als pluimveehouder begrip vindt bij de burger, wordt je product meer gewaardeerd. En we willen niet alleen een top-pluimveebedrijf zijn dat maatschappelijke signalen oppikt, maar ook een goed leerbedrijf voor jonge mensen, en een goede werkgever”, aldus Twan. „We hebben steeds de combinatie gezocht van maximale automatisering, regie in eigen hand en de modernste stalsystemen. Met aandacht voor omgeving, natuur en landschappelijke inpassing. Uiteindelijk bepaalt de waardering van de buurt en de laagste kostprijs ons perspectief.”

Zeven identieke, kleinere stallen

In september 2011 zijn Twan en Jeroen gestart met de bouw van een vermeerderingsbedrijf aan de Dellerweg. Hekwerk, bomen en beplanting waren al aangelegd. Twan: „Zo laten we zien dat we ons bedrijf willen inpassen in de omgeving.”

Het bedrijf is opvallend. Geen grote stallen maar zeven kleinere, van elk 68 bij 15 meter. Vier op een rij, dan een verhoogde centrale ruimte en daarvoor nog drie. In to-

taal goed voor 55.000 vleeskuikenouderdieren. „We hebben heel bewust gekozen voor zwarte wanden met een houtlook en een brede oversteek van de dakgoten. Zo vallen de stallen minder op in het landschap.” Tussen de stallen staat een hoger gebouw van gepotdekselde damwand. „Dat geeft een andere uitstraling. In dit gebouw zijn de bezoekersruimte en technische installatie ondergebracht. De hoogte breekt het aanzien.” Tussen de stallen zie je de verhoogde middenruimte met donkere raamkozijnen. „Door een raam met een donker kozijn kijk je door het glas heen. Een wit kozijn valt veel meer op.” Steenstrips breken de lengte van het centrale gebouw. Tussen en naast de stallen is gazon gras. „Dat houden we kort zodat er weinig ongedierte kan huizen.” De silo's staan tussen de stallen zodat ze minder opvallen. Op eigen initiatief hebben Twan en Jeroen met het waterschap een ecologische verbindingzone ingericht. Op het dak van de stal zijn vier 'bloembakken' van 50 m² geplaatst met mos- en grassoorten. Twan: „Je ziet allerlei soorten insecten en vlinders af- en aanvliegen tussen ons bedrijf en de natuurstrook naast ons bedrijf. Prachtig om te zien. Zo dragen we bij aan de biodiversiteit.”

Naam: Jeroen (34) en Twan (38) Engelen
Plaats: Someren (N-B)
Bedrijf: opfokbedrijf aan de Zandstraat voor 110.000 vleeskuikenouderdieren

in zeven stallen, vermeerderingsbedrijf aan De Hoof voor 55.000 vleeskuikenouderdieren in zeven stallen en vermeerderingsbedrijf aan de Dellerweg voor 55.000 vleeskuikenouderdieren in zeven stallen.

PROFIEL

De zeven stallen van het nieuwe vermeerderingsbedrijf hebben alle dezelfde inrichting. Het nest is het vernieuwde Grandonest van Vencomatic. Dit is dieper en hoger en heeft dus een grotere capaciteit. De donkere achterwand en de hogere capaciteit zorgen voor een betere nestacceptatie

De stalinrichting is identiek: legnest in het midden, aan weerszijden twee hennenvoercircuits, aan de zijmuren de hanenvoerlijn. De voerweger in de centrale technische ruimte stuurt 's middags de gewenste hoeveelheden naar de hopper via een ventielprogramma. Dat kennen de broers uit de varkenshouderij. Vier ventielen voor de hennen, twee voor de hanen. 's Morgens kan direct gevoerd worden. De hanenlijn aan de

Het compleet nieuwe vermeerderingsbedrijf voor 55.000 vleeskuikenouderdieren. Op zaterdag 25 augustus was er een open dag voor boeren en burgers. Ruim 2.750 bezoekers kwamen. „We schatten een kwart sectorgenoten en driekwart burgers en niet-sectorgenoten. Een mooi aantal”

ventilatie verwarmt de lucht die de stal weer ingaat. Warmte wordt zo hergebruikt voor het stalklimaat en mestdroging. Dat vermindert uitstoot van ammoniak, fijnstof en geur. De zwarte ventilatoren in de stal kunnen als noodventilatie werken via een aparte bediening. „Ik volg de ontwikkelingen. Ik denk dat lucht de komende 10 à 20 jaar heel interessant wordt. Wie weet is in de toekomst luchtbehandeling via dit centraal kanaal mogelijk, zoals nu in ziekenhuizen gebeurt.” Aan brandveiligheid is de nodige aandacht besteed: brandwerende deuren en lamellen die de ventilatiekanalen afsluiten bij brand.

Midden in de samenleving

Twan en Jeroen hebben samen de dagelijkse leiding. „We werken op onze bedrijven met zes volwaardige arbeidskrachten. We voeren zo veel mogelijk zelf uit. Op ons opfokbedrijf fokken we altijd de helft op voor een van onze vermeerderingsbedrijven en de andere helft voor een derde partij.”

Ze zijn bezoekadres voor Vencomatic en VDL. Zo zijn ze in contact gekomen met de Poolse broederij ZWD Sztuder. Ook een familiebedrijf. „Zij zien ook in dat we afspraken moeten maken waar we beiden gelukkig mee zijn.” De broederij neemt de broedeieren af op plastic trays. Engelen heeft in de centrale gang een Prinzen-inpakker met stapelaar en daarachter een palletlader die het beladen van transportpallets automatiseert.

Twan: „We hebben in dit bedrijf zo'n beetje alle wensen van de samenleving een plek gegeven. We gebruiken geen antibiotica, geven ruimte voor natuurlijk gedrag, we doen aan energiebesparing en dragen ons steentje bij aan natuurontwikkeling in de directe nabijheid van ons bedrijf.” In het centrale gebouw is de bezoekersruimte waar bezoekers op afspraak een kijkje kunnen komen nemen. In alle stallen hangen camera's waarvan de beelden via internet te bekijken zijn.

Samen met hun gezinnen vinden Twan en Jeroen contact met en deelname aan de samenleving een belangrijk aspect van hun bedrijfsvoering. „Boeren verdienen hun eigen toekomst door het gesprek en contact met hun omgeving.”

Fotoreportage over het vermeerderingsbedrijf: www.boerderij.nl/pluimveehouderij

Monique van Loon-van Duijnhoven AgriContent

zijkant vraagt minder ruimte dan een lijn voerpannen. De VDL-goot wordt afgesloten, gevuld en de hanen hebben tegelijk voer, al ruim 8 jaar hanenvoer van For Farmers. Aan het plafond hangen strooiers voor het graan.

Twan: „Wie weet komt er nog een soort KAT-maximum voor het aantal dieren per afdeling. We kunnen deze stallen makkelijk halveren. De stal lijkt op de vroegere stallen met houten spanten. We combineren de

voordelen uit het verleden met de huidige technieken.” De voer- en drinkwaterlijnen zijn met een trekstang-opliersysteem omhoog te lieren. De broers kozen voor rondrinkers gezien hun goede ervaringen.

De verhoogde centrale ruimte fungeert als een centraal ventilatiekanaal. „Een principe uit de varkenshouderij: een centrale gang.” In het ventilatiekanaal staan twee warmtewisselaars. De warme lucht uit de

Een display naast de centrale toegangsdeur laat het actueel vermogen (watt), de dagopbrengst (kWh) en de totale opbrengst (MWh) zien van de zonnepanelen op het dak van de rechtse stal. De panelen zijn goed voor 40 procent van de energiebehoefte. Twan: „Stroom is mijn hobby”